

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/372/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7113227817
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Frederika Zozuláková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2013:7113227817.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach vo veci starostlivosti súdu o maloletého U. Z., nar. XX.XX.XXXX, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach dieťaťa rodičov U. Z., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v S. na V. ul. č. XX, právne zastúpenej JUDr. Ivanou Semanovou, advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom v Košiciach na Garbiarskej ul.č. 2 a Q. Z., nar. XX.XX.XXXX, bývajúceho v S. na V. ul. č. XX, právne zastúpeného JUDr. Janou Fabišíkovou, advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom v Košiciach na Mlynárskej ul.č. 19, v konaní o nariadenie predbežného opatrenia, na návrh matky, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Košice I č.k. 11P 135/2013-26 zo dňa 14.10.2013 takto

rozhodol:

M e n í uznesenie súdu prvého stupňa tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietá.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa nariadil predbežné opatrenie a maloletého U. predbežne odovzdal do osobnej starostlivosti matky. Otcu zaviazal prispievať na výživu maloletého sumou 40 Eur mesačne vždy k 1. dňu v mesiaci vopred k rukám matky.

Rozhodol tak na základe návrhu matky zo dňa 07.10.2013, ktorým sa domáhala, aby súd zveril maloletého U. do jej osobnej starostlivosti a otca zaviazal prispievať na výživu maloletého sumou 50 Eur mesačne vždy k 1. dňu v mesiaci k rukám matky. Svoj návrh matka odôvodnila tým, že dňa 13.02.2013 bolo na návrh otca začaté konanie o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému na čas po rozvode, ktoré je vedené na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 18P 23/2013. Matka spolu s maloletým a otcom obývali rodinný dom v S., v ktorom s nimi bývala aj otcova matka. Po podaní návrhu na rozvod sa otec odsťahoval k svojej matke, ktorá obývala osobitné poschodie rodinného domu. Dňa 06.09.2013 bola matka maloletého prinútená na nátlak otca a jeho matky opustiť spoločnú domácnosť a v súčasnosti býva u svojich rodičov v I. V. Z.. Otec jej odmieta umožniť styk s maloletým a spolu s jeho matkou negatívne ovplyvňujú maloletého, nahovárajú mu klamstvá a matku pred maloletým osočujú. Uviedla, že otec pracuje v zahraničí a doma sa zdržiava nepravidelne a to maximálne na dobu 2 týždňov. V neprítomnosti otca sa o maloletého stará matka otca, ktorá však neakceptuje výchovné metódy matky. Maloletý U. trpí dyslexiou, dysgrafiou a dysortografiou, avšak stará matka uvedené poruchy nerešpektuje, pričom od odchodu matky zo spoločnej domácnosti sa maloletému podstatne zhoršil prospech v škole. Otec svojou výchovou narúša autoritu matky, kupuje maloletému drahé hračky a koná v rozpore s odporúčaniami odborníkov, čo má negatívny vplyv na výchovu maloletého.

Súd posúdil zistený skutkový stav podľa ust. § 74 ods. 1, § 75 ods. 1, 2, § 76 ods. 1 písm. a), b) Občianskeho súdneho poriadku a uviedol, že matka maloletého dostatočne preukázala potrebu nariadiť predbežné opatrenie, nakoľko matka zabezpečovala o maloletého starostlivosť aj po odsťahovaní sa otca k jeho matke. Matka však bola nútená opustiť spoločnú domácnosť a od tej doby jej nebolo umožnené stykať sa s maloletým. Otec maloletého pracuje v zahraničí a v tom čase zabezpečuje starostlivosť o maloletého stará matka, čo však podľa názoru súdu nie je v záujme maloletého, keďže

maloletý by mal byť v starostlivosti rodičov a nie starých rodičov. Súd mal preukázať, že maloletý trpí dyslexiou, dysgrafiou a dysortografiou, a preto je potrebné, aby maloletému bola venovaná zvýšená pozornosť pri učení a aby rodičia komunikovali s učiteľmi maloletého. Vzhľadom na to, že otec trávi podstatnú časť v roku v zahraničí a starostlivosť o maloletého by mala zabezpečovať matka maloletého, súd prvého stupňa nariadil predbežné opatrenie a maloletého odovzdal do osobnej starostlivosti matky. Súčasne otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 40 Eur mesačne.

V zákonom stanovenej lehote podal proti uzneseniu otec odvolanie z dôvodu, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že tvrdenie matky o zabezpečovaní starostlivosti o maloletého v čase, keď odišiel bývať k svojej matke sa nezakladajú na pravde, nakoľko maloletý sa odsťahoval zo spoločnej domácnosti spolu s ním. Od toho času zabezpečoval každodennú starostlivosť o maloletého spolu so svojou matkou t.j. starou matkou maloletého. V čase keď pracoval v zahraničí zabezpečovala starostlivosť o maloletého stará matka, pričom matka sa o maloletého nestarala, nepomáhala mu pri učení a netrávila s ním voľný čas. Podotkol, že matka maloletého dobrovoľne opustila spoločnú domácnosť a od svojho odchodu ho ani raz nekontaktovala za účelom styku s maloletým. Maloletý U. odmietol odísť s matkou a po tom, čo mu matka oznámila, že si po neho príde, sa psychicky zrútil a vyjadril sa, že si ublíži. Z tohto dôvodu sa maloletý dňa 21.09.2013 podrobil psychiatrickému vyšetreniu, o čom otec predložil lekársku správu. Súčasne bol maloletý na svoju vlastnú žiadosť dňa 24.10.2013 vyšetrený v ambulancii klinickej psychológie pre deti a dospelých u Mgr. J. J.. Zo správy psychologičky pritom jednoznačne vyplýva, že maloletý je plačlivý, odmieta odísť z domova, k matke má negatívny postoj, nakoľko matka nadmerne pila, kričala na neho a neučila sa s ním tak ako to potreboval. Psychologička po vyšetrení dospela k záveru, že nie je vhodné nútiť maloletého, aby opustil prostredie, ktoré vníma ako svoj domov, maloletý si takúto zmenu neželá, preferuje otca a vo vzťahu k matke sa javí odmietavý. Ďalej otec poukázal na to, že výsledky maloletého v škole sa v poslednom čase výrazne zlepšili, o čom priložil vyjadrenie triednej učiteľky maloletého. Zastával názor, že nariadené predbežné opatrenie nie je v záujme maloletého, preto navrhol napadnuté uznesenie zmeniť a návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia v celom rozsahu zamietnuť.

Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že tvrdenia otca v odvolaní sú zavádzajúce a nepravdivé. Uviedla, že maloletý ostal po odsťahovaní sa otca k svojej matke bývať s ňou v spoločnej domácnosti. Zdôraznila, že s maloletým mala vrúcny vzťah až do času, kým ju otec nezačal pred maloletým očierňovať a osočovať. Poprela tvrdenia otca, že dobrovoľne opustila spoločnú domácnosť, nakoľko bola nútená tak urobiť, keďže sestra starej matky na ňu fyzicky zaútočila, denne ju stará matka osočovala, nadávala jej a urážala ju aj pred maloletým U.. Z tohto dôvodu je potrebné vziať do úvahy aktuálny psychický stav maloletého a výchovné prostredie, ktoré má na maloletého vplyv. Podotkla, že dennú starostlivosť o maloletého zabezpečovala práve ona, keďže do troch rokov veku maloletého bola s maloletým na rodičovskej dovolenke a potom maloletý navštevoval predškolské zariadenie, pričom nebol dôvod, aby sa o maloletého starala jeho stará matka. Uviedla, že maloletý je ovplyvňovaný zo strany otca, pričom má vedomosť o tom, že stará matka maloletého izoluje od jeho rovesníkov. Bola toho názoru, že otec narúša jej vzťah s maloletým, a preto sa maloletý správa labilne, nevyrovnane a odmieta sa s ňou kontaktovať. Poukázala na syndróm rodičovského odpudenia tzv. PAS syndróm a navrhla napadnuté uznesenie potvrdiť.

Podľa ust. § 220 O.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Podľa ust. § 74 ods. 1 O.s.p. pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Podľa ust. § 76 ods. 1 písm. b) O.s.p., predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov alebo do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

Predbežné opatrenie predstavuje jeden zo zabezpečovacích inštitútov v civilnom procese a jeho zabezpečovacia funkcia sa prejavuje najmä v schopnosti zabrániť dočasnou a provizórnou úpravou nepriaznivým následkom, ktoré by mohli pred začatím konania alebo už v začatom konaní nastať. Pri nariaďovaní predbežného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových

zistení a to z dôvodu, že nariadenie predbežného opatrenia má dočasný (predbežný) charakter. V dôsledku toho sa nezisťujú všetky skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia (vo veci samej), a skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon z toho dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o predbežnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie (§ 120 a nasl. O.s.p.). Pre nariadenie predbežného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou, najmä naliehavosťou jej riešenia. Preukázanie alebo aspoň osvedčenie skutočností odôvodňujúcich nariadenie predbežného opatrenia sa posudzuje len podľa obsahu návrhu a k nemu pripojených, prípadne dodatočne predložených listín. Takýto postup súdu predpokladá platná právna úprava (§ 115 ods. 1 O.s.p. a contrario, § 75 ods. 7 O.s.p.) sledujúca tým dosiahnutie účelu právneho inštitútu predbežného opatrenia, ktorým je rýchle a pružné riešenie situácie vyžadujúcej okamžitý zásah súdu. Ak by v konaní o nariadenie predbežného opatrenia bolo potrebné trvať na požiadavke riadneho vykonania a hodnotenia dôkazov, mohol by byť účel tohto procesného inštitútu zmarený, pretože základnými znakmi predbežných opatrení sú ich dočasnosť a provizórnosť. Najmä atribút provizórnosti je potrebné mimoriadne vyzdvihnúť, lebo už zo samotného označenia „predbežné opatrenie“ vyplýva, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi účastníkmi a že nariadením predbežného opatrenia nezískava jeden z účastníkov silnejšie postavenie, nezískava práva, o ktorých sa má rozhodnúť až v budúcnosti, ale sa ním len dočasne a hlavne predbežne upravuje určitý okruh vzťahov.

Po preskúmaní napadnutého uznesenia podľa ust. § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. dospel odvolací súd k záveru, že v danom prípade neboli splnené zákonné podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia, pretože doposiaľ zistené skutočnosti nepreukazujú nalievajú potrebu okamžitého zásahu súdu vo forme nariadenia predbežného opatrenia a odovzdanie maloletého U. do osobnej starostlivosti matky. Odvolací súd zdôrazňuje, že Zákon o rodine (ustanovenie § 28) a taktiež Dohovor o právach dieťaťa (článok 18 ods. 1) vychádzajú zo zásady, že rodičovské práva a povinnosti majú v rovnakom rozsahu obaja rodičia, a teda aj právo zabezpečovať starostlivosť o zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa. Základným zmyslom starostlivosti rodičov pritom musí byť záujem dieťaťa. Odvolací súd preto zastáva názor, že na rozhodnutie o predbežnom zverení maloletého do starostlivosti matky nie je postačujúca tá skutočnosť, že matka opustila spoločnú domácnosť a otec údajne pracuje a väčšinu času trávi v zahraničí. Nič totiž nenasvedčuje tomu, že by maloletému, ktorý ostal bývať v prostredí, v ktorom bol doposiaľ vychovávaný a v súčasnosti tam býva so svojim otcom a starou matkou, hrozila akákoľvek ujma na fyzickom či psychickom zdraví alebo bol narušený jeho priaznivý vývoj. Práve náhla zmena výchovného prostredia a zverenie maloletého do starostlivosti matky by vzhľadom na deklarovany vzťah maloletého k svojej matke mohli negatívne ovplyvniť jeho psychický stav. Z listinných dôkazov, ktoré otec priložil k svojmu odvolaniu totiž vyplýva, že maloletý jednoznačne odmietol byť zverený do starostlivosti matky, pričom prejavil tendencie ublížiť si, ak by bol donútený odísť so svojou matkou. Z uvedeného dôvodu bol dňa 21.09.2013 ambulantne vyšetrený na psychiatrickom oddelení lekárkou MUDr. G. B.. Zo správy psychologičky Mgr. J. J. zo dňa 24.10.2013 je zrejmé, že maloletý je plačlivý, odmieta opustiť prostredie, ktoré považuje za svoj domov a na adresu matky sa vyjadruje prevažne negatívne, preto nie je vhodné nútiť ho k odchodu z domáceho prostredia, keďže maloletý si takúto zmenu výslovne neželá. Matka svoje tvrdenia o tom, že starostlivosť o dieťa nezabezpečuje otec, pretože je v zahraničí, ako aj zhoršení prospechu maloletého v škole nepreukázala, pričom táto skutočnosť bola vyvrátená podaním základnej školy, ktoré otec v odvolacom konaní predložil. Z obsahu podaní účastníkov je pritom zrejmé, že otec aj matka odlišne hodnotia celkovú situáciu, vzťahy medzi nimi sú vyhrotené, pričom po odchode matky zo spoločnej domácnosti je značne narušená aj ich vzájomná komunikácia. Podrobné skúmanie týchto vzťahov medzi účastníkmi však presahuje rámec konania o nariadenie predbežného opatrenia, preto nie je úlohou odvolacieho súdu zaoberať sa protichodnými tvrdeniami otca a matky, nakoľko tieto majú význam až pre končené rozhodnutie súdu vo veci samej. Na spoľahlivé zistenie a posúdenie, či deklarovany negatívny vzťah maloletého k matke je spôsobený reálnymi skúsenosťami a prežívaním maloletého alebo sa jedná len o predstieraný stav či manipuláciu zo strany okolia, sa vyžaduje vykonanie dokazovania a posúdenie odborníkmi z iných odborov (psychológia, pedopsychiatria), čo v konečnom dôsledku konštatovala aj psychologička Mgr. J. vo svojej správe o vyšetrení maloletého. Odvolací súd zdôrazňuje, že v konaní o nariadenie predbežného opatrenia súd nevykonáva dokazovanie, preto sa opodstatnenosťou skutočností uvádzaných účastníkmi bude zaoberať konajúci súd v rámci zisťovania skutkového stavu potrebného pre rozhodnutie vo veci samej. Navyše konanie o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému na čas po rozvoďte je vedené na Okresnom

súde Košice I pod sp. zn. 18P 23/2013. Na základe uvedených skutočností odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa citovaného ust. § 220 O.s.p. tak, že návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Poučenie:

Pri tomto uznesení nie je prípustné odvolanie.